

OKRZYK (54) *sb m*

o jasne.

sg *N* okrzyk (5). ◇ *G* okrzyku (2). ◇ *A* okrzyk (28). ◇ *I* okrzykiem (14); -em (3), -(e)m (11). ◇ *L* okrzyku (2). ◇ *pl* *A* okrzyki (3).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. Głośne zawołanie, krzyk, zwłaszcza zbiorowy; wrzawa; *vox Mącz, Modrz; clamor Modrz, Cn; iubilum, vociferatio PolAnt; tumultus Mącz; acclamatio Cn* (53) : *Praelia voce diremit, Okrzykiem liekące sie wespół rozerwał/ Rozwádził. Mącz 103a, 468c; BudBib Ps 46/5[6]; CzechRozm 37; ActReg 139; Explodo –[...] okrzykiem wirzucam. Calep 394b; Wtore [obelżenie Chrystusa] przez on żałośny okrzyk/ gdy mowili/ zbluźnił. LatHar 316; SzarzRyt Cv.*

okrzyk czego (1): [Węgrzy] Tureckie wojska łamym okrzykiem imienia IEZVS porażali. *SkarKazSej 683a.*

okrzyk czyj [*G sb i pron*] (4): *BibRadz 2.Par 13/15; Słyszałem o tem/ że na łamy tylko okrzyk Turkow przyciągających/ niektóre obozy były odbieżane ModrzBaz 116; OrzJan 111; PowodPr 8.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): *Tumultus [...]/ gdy z przikrá ná służebny lud przidzie okrzyk aby byli gotowi. Mącz 468c.*

W połączeniu szeregowym (1): *Gdyż łam Pan z okrzykiem y z głosem Archanielskim y z trąbą Bożą sftapi z nieba WujNT 1.Thess 4/16.*

W przeciwstawieniach: »szept ... okrzyk; okrzyk czynić ... milczeć cicho« (1;1): *łá jedny trąby kthore znak dawaią gdy sie pothykaią/ [...] drugie co wftapic albo przyftapic/ takież okrzyki czynić/ albo kiedy milczeć cicho maią BielSpr 16; Y ná ten [...] od Bogá zesłány głos taki/ nie fzepty/ ale okrzyk wielki wftytkich wobec ludzi ftyfzec było OrzJan 111.*

W porównaniu (1): *Okrzyk iego iako morze zAbrzmi PowodPr 8.*

W charakterystycznych połączeniach: *okrzyk rożny, straszliwy, trafny, wesoly, wielki* (8), *żałosny; okrzyk Turkow, wszystkich ludzi; okrzyk przidzie, zabrzmi; stępac bez okrzyku; okrzyk słyszeć było; okrzykiem porażać, rozerwać, rozwadzić, wyrzucać; z okrzykiem bić (się) (bitwę stoczyć)* (3), *ofiarować, uderzyć* (3), *wpadać.*

Zwrot: »(u)czynić okrzyk« [*w tym: przeciwko komu, czemu* (2), *do kogo* (1)] = *clamare, vociferari Vulg, PolAnt; vocem emittere Modrz; efficere clamorem Cn [szyk zmienny]* (26): *A wftyfcy mężowie ludfcy wczynili okrzyk: Alic gdy tak oni krzyczeli/ przeftalfy Bog Ieroboamá/ y wftyftek lud Ifraelfki Leop 2.Par 13/15, Ier 50/15; fkoró wftyfzycie głos trąby/ tedy lud wczyni wielki okrzyk/ á mur miałta obali sie BibRadz Ios 6/5, Ios 6/10 [2 r.], 16, 2.Par 13/15; Wyrwali sie nań Tatarowie fwoim obyczaiem okrzyk wczyniwfzy BielKron 409v, 244v, 248 [2 r.], 309v [2 r.], 320, 365, 407; bo wielki ftrách bywa w ten czas kiedy sie wojska pothykaią/ [...] ludzie okrzyki czynią/ w trąby trąbią BielSpr 6, 16, 68; BudBib 1.Mach 5/33; ModrzBaz 111; SkarŻyw 502; BielSjem 32; A gdy też w żywoty niewiernych poyrzawfzy/ wierni ie kárac y ftrofowac będą/ wnet przeciwko nim powftana/ okrzyk przeciwko nim wczyniwfzy NiemObr 11; KmitaSpit C2v; Iako nakoniec to Kroleftwo [...] w cale zostawalo? [...] nie tak swieckim zabieganiem/ [...] iako wlastniey modlitwą wftawiczną/ którą*

wszystko Duchowieństwo z trzodami dwymi Duchownemi/ okrzyk do Pana Boga bez prześtania czyniło. *PowodPr* 20.

Wyrażenia przyimkowe »bez okrzyku« = *cicho* (1): Przetoż przy obudwu grobiech cicho podróżniku/ Y wędrowny towarzyszu itąpay bez okrzyku. *KlonŻal* C4.

»z okrzykiem« (9): zatem przyłtąpił vph czwarty Tatarski z Hetmanem Petą, j z wielkim okrzykiem [*horribili impetu*] bithwę śtoczył *MiechGlab* 11; *BudBib Ps* 26/6[7]; Iatwieżowie [...] tak fię ochotnie z wesółym okrzykiem bili z Polaki/ że ich kilka kroć nierównym poczem wspieráli *StryjKron* 205, 240, 270, 442, 772; *WujNT* 1.*Thess* 4/16.

~ *Szereg*: »z okrzykiem i z zgiełkiem« (1): Ingruo – Zokrzykiem y z zgiełkiem wpadąm. *Calep* 536b. ~

Przen (3) :

Wyrażenie przyimkowe: »bez okrzyku« = *bez rozgłosu* (1): Otóż cokolwiek ieft/ bądź pochwały/ bądź gąńby godné/ bez okrzyku przedsię/ pod Imieniem W.M. mych M. Pánów/ Oczyźnie śwęy dáruię *JanNKar* A4.

a) Wezwanie do walki (2) : Ci téż łami/ co łą w niewoli [*u Turków*]/ okrzykiem domowym/ zrażą z siebie to iárzmo niewolęy śkoro wálzę broń obaczą *OrzJan* 33.

okrzyk czyj (1): to tyránstwo/ to okrucieństwo y wálzym/ y brácięy wálzý/ co w niewoli ieft/ ruźeniém y okrzykiem/ zá pomocą da Pan Bóg pánfką vpádnie. *OrzJan* 34.

2. Głośna muzyka (1) :

Zwrot: »uczynić, [udziałać] okrzyk [czym]« (1): Y ciągnął trzemá rzędy (ábo vffy) zá nimi/ y vczynili okrzyk trąbami [*exclamaverunt tubis*] *Leop* 1.*Mach* 5/33; [Ífczego rzimiánie bárzo weseli beli/ y vdziałáli trąbami okrzik wielki *FlawHist* 156v].

JZ